

REZOLUCJA ⁽¹⁾**w sprawie roli umowy o partnerstwie z Kotonu w radzeniu sobie z kryzysem żywnościowym i finansowym w krajach AKP**

Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE

- na posiedzeniu w Pradze (Republika Czeska) w dniach 6-9 kwietnia 2009 r.,
- uwzględniając art. 17 ust. 2 Regulaminu,
- uwzględniając cele Umowy o partnerstwie AKP-UE podpisanej w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. i podanej przeglądowi w 2005 r ⁽²⁾.,
- uwzględniając deklarację grupy G20 z dnia 15 listopada 2008 r. ⁽³⁾ w sprawie kryzysu finansowego oraz oświadczenie liderów grupy G20 na szczycie w Londynie w dniu 2 kwietnia 2009 r.;
- uwzględniając deklarację z Port Moresby przyjętą w dniu 28 listopada 2008 r. w sprawie światowego kryzysu finansowego i żywnościowego ⁽⁴⁾,
- uwzględniając milenijne cele rozwoju Narodów Zjednoczonych oraz zobowiązanie do zmniejszenia o połowę liczby osób cierpiących głód i utrzymujących się za mniej niż 1 dolara amerykańskiego dziennie,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 kwietnia 2008 r. zatytułowany: „UE światowym partnerem na rzecz rozwoju - Przyspieszenie realizacji milenijnych celów rozwoju” (COM(2008)0177),
- uwzględniając komunikat Komisji przyjęty w dniu 8 kwietnia 2009 r. dotyczący wspierania krajów rozwijających się w radzeniu sobie z kryzysem,
- uwzględniając porozumienie z Monterrey przyjęte na międzynarodowej konferencji ONZ poświęconej finansowaniu rozwoju z dni 21-22 marca 2002 r. oraz deklarację z Doha w sprawie finansowania rozwoju z dnia 2 grudnia 2008 r. przyjętą na międzynarodowej konferencji kontynuacyjnej dotyczącej finansowania rozwoju, której celem był przegląd realizacji postanowień z Monterrey ⁽⁵⁾,
- uwzględniając deklarację paryską ⁽⁶⁾ oraz plan działania z Akry ⁽⁷⁾,
- uwzględniając wydane niedawno sprawozdanie MFW pt. „Skutki światowego kryzysu finansowego dla krajów o niskim dochodzie”,
- uwzględniając wnioski zamieszczone w raporcie Milenijnej oceny ekosystemu z 2007 r ⁽⁸⁾.,

⁽¹⁾ Przyjęta przez Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE w dniu 9 kwietnia 2009 r. w Pradze (Republika Czeska).

⁽²⁾ Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3. Umowa ostatnio zmieniona decyzją nr 1/2006 Rady Ministrów AKP-WE (Dz.U. L 247 z 9.9.2006, s. 22).

⁽³⁾ Deklaracja ze szczytu w sprawie rynków finansowych i światowej gospodarki, przyjęte w Waszyngtonie w dniu 15 listopada 2008 r.

⁽⁴⁾ AKP-UE/100.393/08 (28.11.2008)

⁽⁵⁾ Deklaracja z Doha w sprawie finansowania rozwoju: dokument końcowy międzynarodowej konferencji kontynuacyjnej dotyczącej finansowania rozwoju, której celem był przegląd realizacji postanowień z Monterrey (doc. A/CONF.212/L.1/Rev.1*)

⁽⁶⁾ Deklaracja paryska w sprawie skuteczności pomocy: odpowiedzialność, jednolitość, współdziałanie, wyniki i odpowiedzialność wzajemna przyjęta w dniu 2 marca 2005 r. na paryskim forum wysokiego szczebla: Wspólne postępy na drodze do zwiększenia skuteczności pomocy. „Wspólne postępy na drodze do zwiększenia skuteczności pomocy”

⁽⁷⁾ Przyjęta podczas trzeciego forum wysokiego szczebla w sprawie skuteczności pomocy, Akra (Ghana), w dniach 2-4 września 2008 r.

⁽⁸⁾ patrz <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

- uwzględniając konkluzje światowego szczytu żywnościowego z 1996 r ⁽¹⁾ oraz jego cel polegający na zmniejszeniu o połowę liczby osób cierpiących z powodu głodu do 2015 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ w sprawie prawa do pożywienia przedłożone Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ w dniu 25 października 2007 r. ⁽²⁾,
  - uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1337/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. ustanawiające instrument umożliwiający szybkie reagowanie na gwałtowny wzrost cen żywności w krajach rozwijających się ⁽³⁾,
  - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie kwestii bezpieczeństwa żywności w krajach AKP i roli współpracy AKP-UE,
- A. mając na uwadze, że milenijne cele rozwoju, a w szczególności wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu, a także rozwojowe cele i zasady przyjęte podczas konferencji ONZ, zapewniają jasną perspektywę i muszą stanowić podstawę współpracy AKP-UE w ramach umowy o partnerstwie z Kotonu,
- B. mając na uwadze, że z powodu kryzysu finansowego niektóre kraje udzielające pomocy ograniczyły swój wkład finansowy w oficjalną pomoc rozwojową (OPR) dla krajów rozwijających się, których gospodarka jest już i tak osłabiona,
- C. mając na uwadze, że cel promowania włączenia krajów AKP do światowej gospodarki, przewidziany w umowach z Lome i Kotonu, nie został jeszcze osiągnięty, a udział eksportu tych krajów do UE nadal się zmniejsza,
- D. mając na uwadze, że państwa AKP są zależne od wywozu surowców, który stanowi ponad 50 % ich dochodów walutowych oraz że w wyniku kryzysu finansowego wywóz z krajów rozwijających się i przekazy pieniężne do tych krajów obniżają się, zmniejsza się dostęp do kredytu, spadają zagraniczne inwestycje bezpośrednie i gwałtownie spadają ceny towarów,
- E. mając na uwadze, że nowe szacunki Banku Światowego na 2009 r. sugerują, że niższy wzrost gospodarczy spowoduje, że do 130 - 155 mln ludzi dotkniętych ubóstwem w 2008 r. z powodu gwałtownego wzrostu cen żywności i paliwa dołączy o 46 mln ludzi żyjących za mniej niż 1,25 USD dziennie więcej niż przewidywano przed kryzysem; mając na uwadze, że każdy jednoprocentowy spadek wzrostu może zepchnąć kolejne 20 mln ludzi w ubóstwo,
- F. mając na uwadze, że zgodnie z ostatnim sprawozdaniem wykonawczym Global Financial Integrity (GFI) spłata kosztów obsługi zadłużenia krajów rozwijających się osiągnęła 540 mld w 2006 r. a kraje te straciły blisko 1 bilion USD w wyniku nielegalnych wycieków finansowych; mając na uwadze, że koszty kredytu dla krajów rozwijających się gwałtownie wzrosły a waluty znacznie się osłabiły; mając na uwadze, że integracja gospodarcza i finansowa nigdy nie osiągnęła wyższego poziomu a bank zagraniczny utrzymuje, że roszczenia wobec krajów rozwijających się prawie się potroiły i osiągnęły 3,1 biliona USD w ciągu ostatnich 5 lat; mając na uwadze, że niektóre szacunki podają, że światowe przepływy finansowe do krajów rozwijających się spadną z 1 biliona USD w 2007 r. do 165 mld USD w tym roku;
- G. mając na uwadze, że pomimo udowodnionego znaczenia sektora rolnictwa dla krajów AKP ani rządy krajowe ani polityka współpracy na rzecz rozwoju UE nie kładzie odpowiedniego nacisku na ten kluczowy sektor, narażając setki milionów ludzi na krańcowe ubóstwo, głód i niedożywienie,
- H. mając na uwadze poważną przeszkodą dla zwiększenia produkcji rolnej w krajach rozwijających się, co jest kluczową kwestią dla zmniejszenia braku bezpieczeństwa żywnościowego, jest fakt, że drobni rolnicy, zwłaszcza kobiety, często nie mają dostępu do ziemi, pożyczek czy mikrokredytów na inwestowanie w ziarno, nawóz i mechanizmy nawadniania oraz niezbędne narzędzia ochrony upraw,

⁽¹⁾ Rzym (Włochy), 13-17 listopada 1996

⁽²⁾ Zgromadzenie ogólne ONZ, 62. sesja. dok. A/62/289 z 22.8.2007

⁽³⁾ Dz.U. L 354 z 31.12.2008, s. 62.

- I. mając na uwadze, że likwidacja dopłat rolnych w krajach AKP oraz subsydiów eksportowych w krajach rozwiniętych przyczyniły się do zmniejszenia wydajności i produkcji rolnej powodując wzrost importu produktów żywnościowych,
- J. mając na uwadze, że sektor rolnictwa jest dotknięty przez coraz częstsze klęski żywiołowe; mając również na uwadze, że środki przeznaczone na pomoc żywnościową przed i po takich klęskach są coraz niższe;

G20 i szczyt w Londynie

1. popiera wyniki i zobowiązania podjęte na szczycie G20 w Londynie w dniu 2 kwietnia 2009 r., w szczególności odniesienia do: przywrócenia wzrostu gospodarczego i odtworzenia miejsc pracy; wzmocnienia nadzoru i regulacji rynków finansowych; wzmocnienia światowych instytucji finansowych; przeciwstawiania się protekcjonizmowi; promowania globalnego handlu i inwestycji; zapewnienia powszechnego, sprawiedliwego i trwałego wyjścia z kryzysu; oraz wywiązywania się ze zobowiązań dotyczących pomocy,
2. z zadowoleniem przyjmuje zatem uzgodnione 1,1 biliona USD oraz wierzy, że blisko jedna czwarta tej sumy zostanie przeznaczona na pomoc dla krajów rozwijających się; wzywa kraje G20 do przekazania tym krajom środków pieniężnych poprzez szybką wypłatę rzeczywiście nowych i dodatkowych funduszy;
3. wzywa kraje G20, UE i AKP do poczynienia wszelkich starań mających na celu zapobieżenie sytuacji, w której rozprzestrzeniający się światowy kryzys stałby się poważnym kryzysem humanitarnym oraz podkreśla znaczenie ochrony socjalnej i inwestycji w bezpieczeństwo żywności, aby zaspokoić najpilniejsze potrzeby ludzi żyjących w ubóstwie;
4. wzywa do wypłaty 50 mld USD przeznaczonych dla krajów o niskich dochodach w formie raczej bezpośrednich dotacji niż pożyczek, w celu wspierania ochrony socjalnej, pobudzenia handlu i zabezpieczenia rozwoju w krajach o niskich dochodach;
5. popiera zamiar G20 efektywnego i elastycznego wykorzystania środków w celu wspomagania wzrostu; z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione przez MFW w zakresie jego nowej elastycznej linii kredytowej, oznaczającej odejście od jego dotychczasowego narzuconego i sztywnego kredytowania oraz warunków, o czym świadczy ostatnie oświadczenie MFW w sprawozdaniu dotyczącym „skutków światowego kryzysu finansowego dla krajów o niskim dochodzie”, zgodnie z którym „przy formułowaniu polityki wydatków, ochrona lub rozwój programów socjalnych, realizacja zatwierdzonych inwestycji, i, ogólnie, utrzymanie dynamiki realizacji MCR powinny mieć priorytetowe znaczenie”;
6. w pełni wspiera determinację G20 w reformowaniu międzynarodowych instytucji finansowych, ale uważa, że nie można czekać do 2011 r., aby udzielić głosu i zagwarantować reprezentację krajom rozwijającym się na poziomie międzynarodowych finansów, w szczególności w świetle nowej odpowiedzialności MFW, i w tym kontekście wzywa do zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności oraz do nowego podejścia do polityki na rzecz rozwoju; te reformy zarządzania należy uzgodnić na następnym posiedzeniu Banku Światowego i MFW w dniach 25-26 kwietnia 2009 r.;
7. wzywa UE i kraje AKP do podjęcia działań zmierzających do wyeliminowania procederu uchylania się od zobowiązań podatkowych oraz nielegalnego wyprowadzania kapitału z krajów rozwijających się, co kosztuje te kraje szacowane 800 mld euro rocznie, czyli ponad osiem razy tyle niż kwota otrzymanej przez nie pomocy;
8. ubolewa nad faktem, że obietnice G20 dotyczące pomocy na rzecz wymiany handlowej i oficjalnej pomocy rozwojowej (OPR) były niewystarczające; podkreśla, że mimo że komunikat wymienia środki finansowe na rzecz zwiększenia funduszy dla krajów rozwijających się za pośrednictwem Banku Światowego i MFW, nie podjęto konkretnego zobowiązania mającego zapewnić, że pomoc na rzecz wymiany handlowej stanowić będzie dodatkowe finansowanie;
9. uważa, że zwalczanie zmian klimatycznych musi odbywać się poprzez zaprowadzenie reform strukturalnych i wzywa do systematycznej oceny ryzyka związanego ze zmianami klimatu obejmującej wszystkie aspekty planowania polityki i podejmowania decyzji politycznych, łącznie z handlem, rolnictwem, bezpieczeństwem żywności, itd.; żąda, aby wyniki tej oceny wykorzystano do sformułowania jasnych wytycznych dotyczących polityki w zakresie współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Kryzys finansowy

10. wzywa państwa członkowskie UE do spełnienia ich zobowiązań dotyczących oficjalnej pomocy rozwojowej - t.j. 0,56 % dochodu narodowego brutto do 2010 r. i 0,7 % do 2015 r. - oraz do nieuzasadniania cięć w wydatkach na pomoc kryzysem finansowym;
11. uważa, że sytuacja wymaga inicjatyw i mechanizmów pozwalających rozwiązać obecne problemy z zadłużeniem krajów rozwijających się oraz zwraca się do państw członkowskich UE, aby nie zawierały w kwocie pomocy publicznej na rzecz rozwoju środków przewidzianych na redukcję zadłużenia;
12. uważa, że potrzebne są większe starania na rzecz zmobilizowania większej ilości środków krajowych i międzynarodowych na zrównoważony rozwój, co zakłada zagwarantowanie powszechnego dostępu do podstawowej infrastruktury gospodarczej i socjalnej oraz dostępnych dla wszystkich świadczeń socjalnych oraz potencjału;
13. przypomina, że zrównoważone i sprawiedliwe dochody i dystrybucja bogactwa wymagają nowoczesnych i skutecznych systemów podatkowych; wzywa współpracujące kraje AKP-EU do promowania reformy podatkowej pozwalającej na zwiększenie dochodów z podatków poprzez skuteczniejsze pobieranie podatków, szerszą podstawę podatkową oraz skuteczniejszą walkę z uchylaniem się od płacenia podatków;
14. wzywa społeczność międzynarodową, a w szczególności państwa członkowskie UE do nadania bardziej centralnej roli kwestiom zatrudnienia i rynku pracy w międzynarodowej polityce na rzecz rozwoju, w celu osłabienia skutków światowego spowolnienia gospodarczego dla wzrostu krajów rozwijających się, handlu i przepływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, poprzez dalsze wspieranie potencjału handlowego tych krajów oraz zwiększanie ich infrastruktury, oraz poprzez ułatwienie przekazów środków pieniężnych;
15. podkreśla, że wolny i sprawiedliwy handel, zasady rynkowe promujące inwestycje, przedsiębiorczość i innowacyjność oraz skutecznie regulowane rynki finansowe mają podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i redukcji ubóstwa;
16. uważa, że niedyskryminujący i sprawiedliwy handel międzynarodowy może być motorem rozwoju i zrównoważonego wzrostu gospodarczego, lecz stwierdza, że powinien się on odbywać w zgodzie z przejrzystymi, ustalonymi przez wszystkich zasadami; przypomina AKP i państwom członkowskim UE o konieczności osiągnięcia spójności między polityką handlową a celami rozwojowymi, w tym w procesie negocjacji EPA;
17. podkreśla potrzebę unikania nadmiernych regulacji, które mogą utrudniać wzrost gospodarczy i podkreśla potrzebę intensyfikacji dialogu między państwem a wspólnotą biznesową, tak aby znaleźć innowacyjne sposoby określenia jasnych przepisów, zwiększenia przestrzegania praw własności i utworzenia infrastruktury finansowej promującej mikroprzedsiębiorstwa i MŚP;
18. wzywa kraje AKP i UE, aby w świetle oddziaływania obecnego kryzysu finansowego na kraje AKP zobowiązały się do prowadzenia otwartych, przejrzystych i obejmujących wszystkie strony negocjacji EPA;
19. wzywa wszystkie zainteresowane strony do współpracy na rzecz zagwarantowania pomyślnego, zrównoważonego i terminowego zamknięcia Rundy Rozwoju z Doha;

Kryzys żywnościowy

20. wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie UE do zwiększenia spójności polityki na rzecz rozwoju w dziedzinie rolnictwa i handlu;
21. potwierdza zasadę prawa do żywności; przypomina przywódcom UE i AKP, że zobowiązali się zmniejszyć do roku 2015 o połowę liczbę ludzi cierpiących głód, oraz wzywa Komisję, Radę UE i kraje AKP do przyjęcia – i właściwego finansowania – środków niezbędnych do dotrzymania tego zobowiązania;

22. wzywa rządy AKP i UE do reagowania na pilne potrzeby najsłabszych – zwłaszcza kobiet i dzieci – poprzez wzmacnianie interwencji w zakresie zrównoważonego żywienia i sieci bezpieczeństwa oraz rozszerzanie systemów zabezpieczenia społecznego;
23. wzywa rządy krajów AKP do zaangażowania rolników i pasterzy, z których wielu to kobiety, w opracowywanie ich polityki rolnictwa i zagospodarowywania gruntów, oraz do zapewnienia im dostępu do ziemi, kredytów i nowych technologii, które zwiększą produkcję;
24. wzywa – w ramach trwającego przeglądu umowy o partnerstwie z Kotonu – do zmiany art. 54, która uwzględni cele wyznaczone w ramach Milenijnego Celu Rozwoju nr 1 na rzecz zmniejszenia do 2015 r. o połowę liczby osób cierpiących głód;
25. wzywa rządy AKP i UE do wspólnego zagwarantowania, że na osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego przekazywana jest wystarczająca pomoc i wydatki publiczne, jak określono w deklaracji z Maputo wydanej przez szefów państw i rządów AKP w czerwcu 2004 r ⁽¹⁾;
26. wzywa bogate narody, w tym państwa członkowskie UE, jak również nową administrację USA, do ograniczenia subsydiów dla rolnictwa i zniesienia rolnych subsydiów eksportowych, do czego większość bogatych krajów zobowiązała się na początku dauhańskiej rundy rozwoju, chociaż od tamtej pory nie dokonano znacznych postępów;
27. potępia zdecydowanie działalność podmiotów spekulujących na światowych rynkach towarów, surowców rolnych i energii, którzy przyczyniają się do nasilenia niestabilności cen żywności i pogłębienia światowego kryzysu żywnościowego; podkreśla, że jest nie do przyjęcia, iż głód niektórych oznacza zysk innych, i wzywa do odpowiedniej regulacji i skutecznego nadzoru na poziomie krajowym i międzynarodowym w celu zapobieżenia naruszaniu prawa do żywności poprzez spekulacje; wzywa kraje i przedsiębiorstwa z UE i AKP do pełnego wdrożenia Inicjatywy na rzecz przejrzystości w przemyśle wydobywczym (EITI);
28. odnotowuje z dużym zaniepokojeniem, że WE zawiera porozumienie w sprawie bananów z dostawcami z państw objętych klauzulą najwyższego uprzywilejowania (MFN) ⁽²⁾ w Ameryce Łacińskiej, które zagrozi rentowności przemysłu bananowego w AKP, a zwłaszcza trwałemu rozwojowi gospodarczemu i społecznemu małych wrażliwych gospodarstw; wzywa Komisję Europejską do zapewnienia działań na rzecz ochrony środków do życia drobnych hodowców bananów, którzy są najbardziej narażeni;
29. wzywa instytucje UE do szybkiego wdrożenia niedawno uzgodnionej – wartej miliard dolarów amerykańskich – propozycji dotyczącej instrumentu na rzecz żywności bez wprowadzania odnośnych cięć w budżetach pomocy dwustronnej oraz do ponownego zwiększenia znaczenia produkcji żywności ujętej w międzynarodowym planie zgodnie z art. 23 lit. d) umowy o partnerstwie z Kotonu;
30. wzywa kraje UE i AKP do opracowania mechanizmów i instrumentów politycznych łagodzących skutki zmienności cen towarów i do promowania w miarę możliwości dywersyfikacji branż lokalnych oraz wspierających w gospodarce krajów AKP; uznaje, że transfer technologii i umiejętności biznesowych może mieć pozytywny wpływ na rozwój; wzywa kraje AKP i UE do opracowania działań mających na celu maksymalizację powiązań z działalnością produkcji krajowej, zwiększenie transferu technologii i stworzenie możliwości kształcenia lokalnej siły roboczej;
31. podkreśla pilną potrzebę opracowania przez UE i AKP kompleksowych i skutecznych strategii reagowania na sytuacje kryzysowe powstające w wyniku klęsk żywiołowych w sektorze rolnictwa;
32. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji Radzie Ministrów AKP-WE, Komisji oraz rządóm i sekretariatowi grupy G20.

⁽¹⁾ IV szczyt szefów państw i rządów AKP, Maputo (Mozambik), 23-24 czerwca 2004 r.: deklaracja z Maputo: „Wspólne kształtowanie naszej przyszłości” (dok. ACP/28/010/04 [wersja ostateczna]), Maputo, 24 czerwca 2004 r.

⁽²⁾ Most Favoured Nation